

KONAKLAMA YAPILARI REKREASYON ALANLARININ MEKANSAL ANALİZİ ÜZERİNE BİR ÖRNEK İNCELEMESİ

Merve Şahika ERKAN
Hacettepe Üniversitesi, Turkey
mervesahika.erk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9580-8592>

Selin MUTDOĞAN
Hacettepe Üniversitesi, Turkey
smutdogan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5845-123X>

ÖZ

Rekreasyon, endüstri devriminin çalışma ve sosyal yaşam koşulları üzerindeki etkileriyle birlikte ortaya çıkan ve giderek daha çok ihtiyaç haline gelen bir kavramdır. Konaklama yapıları ise en fazla rekreasyonel aktiviteyi içlerinde barındıran yapılar olarak bu kavrama ilişkilendirilmektedir. Öyle ki konaklama yapılarının hem kullanıcı tercihleri hem de yönetmelik sınıflandırmaları, bu aktivitelerin çeşitliliği üzerine kurgulanmaktadır. Bu çalışmada mekansal karşılıkları üzerinden ele alınan konaklama yapıları rekreasyon alanları, farklı mekansal analiz yöntemleri bir araya getirilerek incelenmiştir. Mekansal analiz; estetik, işlevsel ve anlamsal yaklaşımlar üzerinden birlikte değerlendirilmiş ve bu yaklaşımların herhangi birinin mekansal analiz için yeterli olmadığı savı güdülmüştür. Böylece tutarlı bir mekansal analiz yöntemi oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konaklama Yapıları, Otel Yapıları, Rekreasyon Alanları, Ortak Mekanlar, Mekansal Analiz

SPACE ANALYSIS OF RECREATION AREAS OF THE HOTEL BUILDINGS

ABSTRACT

Recreation is an increasingly necessary concept that emerges with the impact of the industrial revolution on the working and social life conditions. Accommodation is related to this concept as constructions that have the most recreational activities in them. Thus, both user preferences and regulatory classifications of accommodation structures are based on the variety of these activities. In this study, the recreation areas that are considered on the basis of spatial reserves are examined by bringing together different spatial analysis methods. Spatial analysis; aesthetic, functional and semantic approaches, and it is argued that any of these approaches is not sufficient for spatial analysis. Thus, a consistent method of spatial analysis has been tried to be established.

Keywords: Accommodation Structures, Hotel Constructions, Recreation Areas, Common Spaces, Spatial Analysis

GİRİŞ

Tarihsel süreçte, hanlar ve kervansaraylar olarak ortaya çıkan ticari amaçlı konaklama yapıları, 20.yy sonrası çalışma ve toplumsal yaşam üzerindeki değişimlerle birlikte bir ihtiyaç haline gelmiş olan rekreasyonel aktivite alanlarının, mekansal organizasyona eklenmesiyle ilerleme göstermiştir. Yakın tarihte ise bu yapılar; içlerinde bulundukları rekreasyonel aktivite çeşitliliğinin fazlalığına göre tercih edilir hale gelmişlerdir. Hem kütle biçimleri hem de iç mekan biçimleniş yönünden oldukça geniş bir tasarım alanına sahip olan ticari amaçlı konaklama yapılarının rekreasyon alanlarının mekansal biçimlenmeleri bu çalışmanın ana problemini oluşturmaktadır. Ticari amaçlı konaklama yapıları rekreasyon alanlarının mekansal analizi, estetik, işlevsel ve anlamsal yönlerden ele alınmış, böylece bu alanların tasarımlarının kullanıcıda oluşturduğu algısal ve anlamsal karşılıklar belirlenmiştir.

Literatürde ticari amaçlı konaklama yapıları üzerinden; lobi alanları, yatak odaları gibi belirli mekanlara yönelik mekansal ve algısal değerlendirme çalışmaları ile işletme özellikleri yönünden yapılan değerlendirme çalışmaları bulunmakla birlikte, bu yapıların genel mekanlarının rekreasyonel mekanlar olarak ele alındığı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmanın öncelikli amaçlarından biri ticari amaçlı konaklama yapıları içerisindeki aktivitelerin rekreasyon kavramı altında ele alınması, bu aktivite alanlarının mekansal organizasyona etkileri, iç ve dış mekan bağlantıları ve bu mekanların fiziksel ve anlamsal yönlerden analiz edilmesi konularında literatüre katkı sağlamaktır. Çalışmanın bir diğer amacı bu mekanların estetik, işlevsel ve anlamsal olarak bir çok yönden ele alınması ile oluşturulan mekan analizi tablolarının diğer mekanlara da uygulanabilir hale getirilebilmesidir. Böylece hem tasarım eğitimine, hem de uygulama alanında çalışan tasarımcılara ticari amaçlı konaklama yapıları rekreasyon alanlarının mekan tasarımının analiz edilme biçimi üzerinden veri sağlaması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma Merve Şahika Erkan'ın "Ticari Amaçlı Konaklama Yapıları Rekreasyon Alanlarının Mekansal Analizi" adlı yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur. Konaklama yapıları, rekreasyon kavramı ve mekansal analiz yöntemleri üzerinde yapılan literatür araştırmaları sonrasında, örnek bir konaklama yapısı üzerinden inceleme yapılmıştır. Örnek incelemesi, literatür bilgisinin, pratikteki karşılığının belirlenebilmesi açısından çalışmaya katkı sağlamıştır.

Örnek seçimi yapılırken şu kriterler göz önüne alınmıştır; çalışmanın yapıldığı tarihe göre günümüz koşullarına uygunluk sağlaması açısından son on yıl içinde yapılmış olması, yapı ve iç mekan tasarımlarının konaklama yapısı alanında tecrübeli profesyonel mimarlık firmaları tarafından tasarlanmış-uygulanmış olması, kullanıcı sayısının işlev çeşitliliği üzerindeki etkisi ile ilgili en az 1000 kişilik yatak kapasitesine sahip olması, toplam yerleşim alanının büyüklüğü, işlev çeşitliliği, plaj alanına sahip olması, mekan tasarımı ya da işletme özellikleri konusunda ödül almış olması, yapı genelinde çevreye duyarlı malzeme ve sistemlerin kullanımı ve otelleri ile ilgili çalışma yapılmasına izin vermiş olmaları.

Bu kriterlere göre örnek olarak incelenmiş olan Cornelia Diamond Golf Resort Spa 2008 yılında, Belek'te hizmete girmiş, 5 katlı ana bina kütlesi ile toplamda 1200 kişilik yatak kapasitesine sahip, 200 000 mt²lik alanda kurulmuş bir konaklama yapısıdır. Yapı Tuncay Çavdar tarafından tasarlanmış olup; iç mekan tasarım ve uygulamaları Ayhan Geveli'ye aittir. Golf, spa ve kongre alanları öncelikli olan yapıda beş adet iç mekan ve üç adet dış mekan olmak üzere toplamda sekiz adet rekreasyon mekanı incelenmiştir. Örnek yapının rekreasyonel alanları; estetik, işlevsel, ve anlamsal analiz verileri üzerinden tablolştırılmıştır, böylece çok bağlamlı bir analiz yöntemi elde edilmeye çalışılmıştır.

KONAKLAMA YAPILARI REKREASYON MEKANLARININ ANALİZİ

Tarih boyunca; gelişen ticari faaliyetler, olimpiyat oyunları, sanatsal ve edebi gelişmeler gibi birçok farklı sebeple ortaya çıkan konaklama yapıları (Olgaç 1997; Ünlü 2003); yalnızca barınma ihtiyacına yönelik yapılar değildir. Bu yapılar özellikle günümüzde içlerinde bulundurdıkları aktivite çeşitliliği ile kullanıcı tarafından tercih edilir olmuşlardır. Öyle ki yönetmeliklerde konaklama yapılarının sınıflandırılması da bu çeşitlilik üzerinden oluşturulmaktadır. Literatürde bir çok tanımı olmakla birlikte "rekreasyon"; tanımlı boş zaman dilimlerinde, , kişinin kendi istemi ile zevk almak ya da bazı kazanımlar sağlamak amacıyla yaptığı çeşitli aktiviteler ya da planlanmış eylemsizlik hali olarak özetlenebilir (Kılbaş 2001; Genç vd. 2000; Ünal 2003; Karaküçük 1999; Tezcan 1982).

Rekrasyonel aktivitelerin önemi, insan-mekan etkileşimi bağlamında mekansal karşılıklarını da önemli hale getirmektedir. Konaklama yapılarındaki rekreasyonel mekanlar; giriş, karşılama ve beklemeyi içeren lobiler, yemek yeme alanları, sağlık ve spor alanları, balo-toplantı gibi aktiviteler yapılabilen salonlar, havuz ve plajlar, oyun-eglenme alanları, sinema salonları, çocuk alanları olarak çeşitlendirilebilir. Konaklama yapıları içerisindeki rekreasyonel mekanlarının analizinin yapılabilmesi için öncelikle mekansal analizden söz etmek gerekmektedir. "Kişiyi çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde çeşitli eylemlerini sürdürmesine elverişli olan bir boşluk" (Hasol, 1990; Aslan, Aslan & Atik, 2015) olarak tanımlanan mekan kavramı; birçok farklı analiz yöntemi ile incelenebilmektedir.

Ancak analiz yöntemlerinin bir arada ele alınması ve mekanların farklı yönlerden değerlendirilmesi daha çok yönlü bir yaklaşımdır.

“Merleau-ponty şöyle yazar: “algım görsel, dokunsal ve işitsel verilerin toplamı değildir. Bütün varlığımla, bütünlüklü bir şekilde algılarım: aynı anda tüm duyularıyla konuşan biricik bir yapıyı, biricik bir varlık biçimiyle kavrarım” (Pallasmaa, 2005, s.27). Mekanları bütüncül bir yaklaşımla algılasak bile, oluşumlarını anlamlandırmak için çeşitli analiz yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlar; estetik, işlevsel ve anlamsal analiz yöntemleridir. Güzellik kavramıyla birlikte ortaya çıkan “estetik” kuramı, yapıyı meydana getiren elemanların iç ve dış mekandaki birlikteliği ile anlamlandırılır. (Hasol, 2014). Yapılar belirli bir durum ya da çevre kapsamında, önü ve arkası tümü hacimsel bir uyum içinde, çizgiler, köşeler, renk, ışık ve gölge alanları olarak algılanır. Yapı seyredenin duyarlılık ve kültürel geçmişine bağlı olarak düzen ya da düzensizlik duygusuna, hoşlanmaya, ilgisizliğe ya da iticiliğe yol açar.

Estetik algının eksikliği ise işlevsel bağlamdır. Yalnızca biçimsel bir ele alış; mekanın işlevini ve kullanıcıdan bağımsız varlığını sürdürmemesi gerçeğini göz ardı eder. “İşlev, bir bütünün her bir parçasının kendine düşen görevi yerine getirmesi ve kendi üstündeki sistemin görevini yapmasına ve böylece bütünün işlemesine yardımcı olmasıdır. İnsanın yaşam sürdürdüğü fiziksel çevrenin işlevselliği mimarlık evrimi içinde bina ile ilgili temel kaygılardan biri olmuştur”(Gür, 1996, s.129-130). Estetik ve işlevsel değerlendirmeler, temelde kullanıcının beğenisine ve kullanımına yöneliktir. Bu iki verinin birleşimi ile oluşan deneyim ise insanda “anlamlandırma” boyutuna ulaşır ve kişi mekanı imgelediğinde oluşan veri; insan-mekan etkileşiminin temelini oluşturmaktadır. Anlam Zevi'nin de bahsettiği gibi diğer yorumlamalarla rekabet içerisinde değildir çünkü aynı düzlemde yer almaz. Mimari anlamlandırma mekanın gerçekliğini algılamak demektir ve tüm yorumlama çeşitleri teker teker ele alındığında ister istemez mekanın bazı yanlarını göz ardı etmek durumunda kalınacaktır (Zevi, 2015, s.162). Konaklama yapıları rekreasyon alanlarının mekansal analizi yukardaki bilgiler ışığında estetik, işlevsel ve anlamsal açıdan birlikte değerlendirilmiştir.

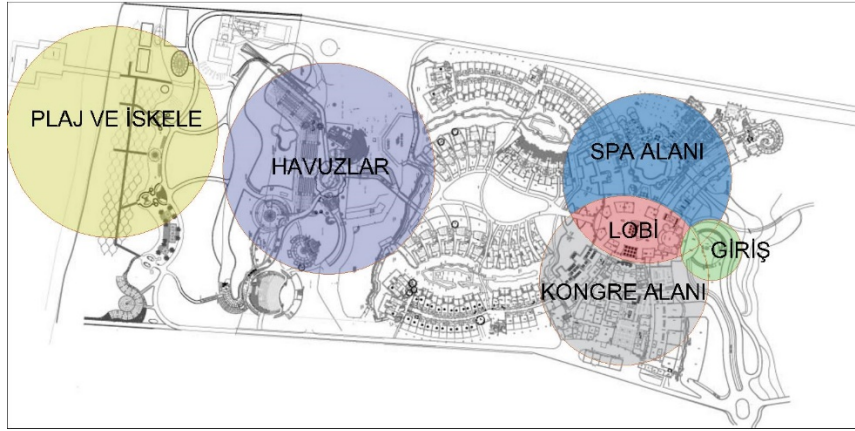
BULGULAR

Konaklama yapıları rekreasyon alanları, örnek inceleme üzerinden değerlendirildiğinde; yöntem bölümünde belirtilen kriterlere uyan, Cornelia Diamond Golf Resort Spa örnek alan olarak seçilmiştir. Aktivite çeşitliliği olarak geniş bir yelpazeye sahip olan otelin genel bilgileri ve aktiviteleri Tablo 1’de belirtilmiştir:

Tablo 1. Cornelia Diamond Golf Resort Spa genel bilgileri

Cornelia Diamond Golf Resort Spa Otel				
İşletme Sahibi: Diler Holding				
Mimari Proje: Tuncay Çavdar				
İçmimar Proje: Ayhan Geveli				
Açılış Tarihi: 2008 Mayıs				
Toplam Alan: 200 000 mt2				
Yatak Sayısı: 1200				
Yemek Alanları		Barlar	Havuzlar	Spa & wellness
Ana restoran: Diamond A'la Carte: Türk Locanitha A'la Carte: Akdeniz Sapore A'la Carte: Latin Forest Pub A'la Carte: Uzakdoğu Tai Pen A'la Carte: Balık Fish&Love A'la Carte: Ocakbaşı Sumack A'la Carte: Fransız Bubble		The Shine (Lobby Bar) Moulin Rose La Boheme Mermaid / Sea Bird Purple Rain Roll Clup / Cue Grassula (Spa Bar) The Dome Snack Bar Biscotti Cafe	Toplam 12 000 mt2 Aqua park Yetişkin havuzları Çocuk havuzları Villa havuzları Açık, ısıtmalı havuz Spa içinde kapalı havuz	5000 mt2 Spa alanı Hamam Sauna Masajlar Güzellik & Bakım Kapalı yüzme havuzu Lap havuzu Masaj havuzları
Toplantı Salonları		Plaj	Golf Alanı	Spor Alanları
Toplam 2000 kişilik toplantı alanı 1500 kişilik 3e bölünen ana salon 5 farklı toplantı salonu 3 adet ofis Resepsiyon + İkrâm mutfakçı Teknik donanımlar		12 500 mt2 Kum plaj 1 150 mt2 İskele alanı İskele bar Şezlonglar	4800 mt2 kulüp binası Faldo design (Nick Faldo) 27 Delikli saha	Futbol Sahaları Fitness Centre 10 adet tenis kortu Squash Bilardo Bowling Su sporları

Yukarıda belirtilen işlev alanları plan üzerinde hiyerarşik bir düzene sahiptir. Rekreasyon alanlarının vaziyet planındaki dağılımı Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1. Cornelia Diamond Golf Resort Spa vaziyet planı ve işlev şeması
Kaynak: Cornelia Diamond Golf Resort Spa

Çalışmada, analiz yöntemlerinin ana ve alt başlıkları her mekan üzerinden ayrı ayrı tablolaştırılarak, niteliklerin daha kolay ve net anlaşılır olması sağlanmıştır. Beş iç ve üç dış mekan rekreasyon alanının her biri kendi içlerinde tabloleştirilmiştir. Analiz bölümlenmeleri; iç mekanda; mekanı oluşturan zemin, duvar, tavan ve bölücüler halinde iken dış mekanda zemin, sınırlayıcılar, üst örtü ve bölücüler olarak ele alınmıştır. Bu mekan elemanları gestalt algısı, ışık, renk, doku ve malzeme özellikleri yönünden estetik olarak; donatı, mekânsal organizasyon ve diğer mekânlarla ilişki yönünden işlevsel olarak ve fenomenolojik, rekreasyonel ve ticari yönlerden de anlamsal çağrışımları üzerinden değerlendirilmiştir.

Giriş ve Lobi

Konaklama yapılarının kullanıcıya ilk izlenimi oluşturduğu mekanlar olması sebebiyle giriş, resepsiyon ve lobi mekanları büyük önem göstermektedir. İlgili başlıkta belirtildiği gibi lobi ve resepsiyon mekanları ilk izlenimin geniş ve ferah algılanmasını sağlamak için genellikle yüksek tavanlı olarak kurgulanmaktadır. (Tablo 2) Lobi mekanı oldukça büyük ve yüksek tavanlı olarak tasarlanmış olup elips ve daire formlarının kullanımı ile mekan içinde vurgu noktaları oluşturulmuştur. Koyu renk ahşap duvar ve tavan kaplamalarına karşın zeminde açık renk seramik kullanılmıştır. Mekan içinde renk kullanımı oldukça önem kazanmış, Cornelia renkleri olarak belirlenen kırmızı, pembe ve mor, özellikle ışık rengi ve donatı rengi olarak kullanılmıştır.

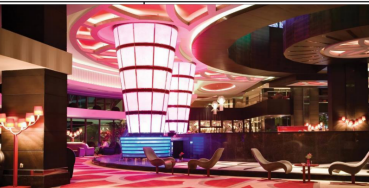
Tablo 2. Giriş ve lobi alanı

GİRİŞ VE LOBİ					
	Zemin	Duvar	Tavan	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Merkezi Daire	Dikdörtgen kaplamalar	Organik	Dikdörtgen / Organik
	GÖRSEL ALGI	Vurgu	Sürekli	Şekil-zemin	Sürekli / Vurgu
	İŞİK	Yansıma	-----	Sarkıt+Led	-----
	RENK	Krem+Kahverengi	Koyu kahverengi	Krem	Koyu kahverengi
	DOKU	Parlak, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey
	MALZEME	Seramik	Kompozit ahşap	Alçıpan asma tavan	Kompozit ahşap
İŞLEV	DONATI	Resepsiyon ve rezervasyon bankoları, oturma elamanları, masa ve sehpa, aydınlatmalar			
	ORGANİZASYON	Giriş, resepsiyon, rezervasyon, lobi alanlarını ve düşey sirkülasyonu içinde bulundurur.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Lobi Bar, Moulin Rose Bar, Spa Alanı, Kongre Alanı, düşey sirkülasyon İkincil: Ana restoran, Havuz alanı			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Belirli bir amaca göre planlanmaması ve geçiş mekanı olması sebebi ile yalnızca bir "yer" değeri taşır.			
	REKREASYON	Genellikle dinlenme eylemi üzerinden, kısa süreli zaman geçirmeye yönelik kullanılır.			
	TİCARİ	Yapının tercih edilmesi üzerindeki etkisi ile önemli bir ticari katkısı bulunmaktadır.			

Lobi Bar

Lobi ile birincil ilişkide olan mekan; lobiye hizmet veren bar alanıdır. Lobi barda da lobide olduğu gibi dairesel formlarda vurgulanan zemin döşemeleri ve bu döşemenin üzerine konumlandırılan donatı elemanları ile mekan içinde odak noktaları oluşturulmuştur. Donatı elemanlarının yerleştirildiği bu dairesel formlar aynı zamanda bar alanının dairesel formunun da mekan içinde devamlılığını sağlamaktadır. (Tablo 3) Işıklandırma, açık renkli asma tavanlar arasına yerleştirilen led aydınlatma elemanları ile sağlanmıştır. Ayrıca yapı için özel olarak tasarlanan ışıklı giydirme kolonlar da mekan atmosferinin oluşturulmasında ışık kullanımının etkisini arttırmaktadır.

Tablo 3. Cornelia Diamond Golf Resort Spa lobi bar analizi

LOBİ BAR					
	Zemin	Duvar	Tavan	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Organik	Dikdörtgen kaplamalar	Organik	Dikdörtgen / Organik
	GÖRSEL ALGI	Vurgu, süreklilik	Süreklilik	Şekil-zemin	Süreklilik / Vurgu
	İŞİK	Yansıma	Doğal (açıklıklar)	Yapay (led)	Yapay (led)
	RENK	Krem, kırmızı	Kahverengi	Beyaz, kahverengi	Kahverengi / Değişken
	DOKU	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey
	MALZEME	Seramik	Ahşap, seramik	Alçıpan, ahşap	Ahşap kaplama/Plexiglass
İŞLEV	DONATI	Servis tezgahı, oturma elamanları ve masalar, aydınlatmalar, piano sahnesi.			
	ORGANİZASYON	Mekân merkez alan bir servis tezgahı ve mekân genelinde gruplandırılmış oturma elemanları bulunur.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Lobi, düşey sirkülasyon, kongre merkezi ve spa alanı girişi			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Organik form kullanımı ve ışık değişimleri ile "dinamik" etki oluşturmaktadır.			
	REKREASYON	Dinlenme ve çeşitli aktivitelerle oluşturulan eğlenme aktiviteleri üzerinden sosyalleşme sağlar.			
	TİCARİ	Lobinin devamı olan mekan tasarımı açısından otel seçim kriterleri arasındadır.			

Ana Restoran Açık büfe şeklinde hizmet veren ana restoran alanı genellikle lobi ile birincil ilişkide konumlandırılmasına karşın bu yapıda 4. Katta tanımlanarak, yatak odaları ve düşey sirkülasyonla birincil ilişkide çözülmüştür. (Tablo 4) Donatı olarak iki ve dört kişilik masaların yoğunlukta olduğu

mekanda aynı zamanda daha fazla kişinin kullanımına olanak sağlayabilecek grup masaları da bulunmaktadır.

Lobide kullanılan açık renk zemin döşemesi ana restoranda dolaşım alanlarında kullanılmış, yemek alanlarında ise daha koyu, kahverengi tonlarında kullanılmıştır. Koyu tonlardaki zemine karşılık olarak masalarda ve sandalyelerde kullanılan tekstil malzemeleri açık renklindedir. Mekan genelinde ışıklandırma sarkıt ve asma tavanlara yerleştirilen aydınlatma sistemleri ile sağlanmıştır. Parlak seramik zemin döşemesine karşılık; tekstil malzemelerinin dokusunun ışığı emme özelliği ile bütünlük sağlanmıştır. Lobi ve yemek alanında aynı/benzer zemin ve yüzey kaplamaları mekanlar arasındaki bağlantıyı vurgulamaktadır, böylece bütünlük algısı kuvvetlendirilmiştir.

Tablo 4. Cornelia Diamond Golf Resort Spa ana restoran analizi

ANA RESTORAN					
	Zemin	Duvar	Tavan	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Organik	Dikdörtgen kaplamalar	Organik	Dikdörtgen
	GÖRSEL ALGI	Vurgu	Süreklilik	Şekil-zemin	Süreklilik
	İŞİK	Yansıma	Doğal (açıklıklar)	Doğal, yapay (led)	-----
	RENK	Kahverengi	Beyaz, Kahverengi	Beyaz, kahverengi	Kahverengi
	DOKU	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey
	MALZEME	Seramik	Boya, seramik	Alçıpan, ahşap	Kompozit ahşap
İŞLEV	DONATI	Servis tezgahları, masalar ve oturma elemanları.			
	ORGANİZASYON	Self servis ve oturma alanlarını içerir.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Düşey sirkülasyon, 4. yatak katı			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Ahşap öğelerinin yoğunlukta olması, manzaraya hakim olması ve doğal ışık almasıyla "sakinlik" çağrıştırır.			
	REKREASYON	Yemek yeme eylemi ile birlikte sosyalleşme mekanı olarak da kullanılır.			
	TİCARİ	Daha çok konaklama yapan müşterilere yöneliktir ve mekan tasarımı otel seçim kriterleri arasındadır.			

Spa Alanı

İki katlı sağlık alanı, kapalı havuz, masaj alanları, hamam ve sauna gibi işlevler barındırmaktadır. Özellikle rekreasyonun dinlenme yönünde faydası dolayısıyla kullanılan bu alanlardaki mekan tasarımları da, “temizlik” “doğallık” “rahatlama” “sakinlik” “huzur” kavramları üzerinden tasarlanmıştır. Sağlık mekanına geçiş köprüsünden itibaren, dolaşım alanlarında kullanılan ahşap öğeler ve ışıklandırma, bahsedilen kavramları vurgulamaktadır. (Tablo 5) Yapıda genellikle renk olarak kullanılmış olan ahşap/ağaç, yüzey kaplaması olarak bu mekanda da kullanılmasının yanında; doğal haliyle de bir mekan tasarım öğesi olarak yer almaktadır. Masaj bölümü; birçok farklı masajın uygulanabildiği ve yine ortak bir dinlenme alanının oluşturulduğu bölümdür. Bu mekanlarda da ahşap ve kahverengi kullanımı yoğunluktadır.

Işıklandırmanın minimum düzeyde oluşturulduğu masaj alanlarında da kullanıcıda “doğallık” “temizlik” “sakinlik” “huzur” gibi kavramlar üzerinden dinlenme aktivitesi sunulmaktadır.

Tablo 5. Cornelia Diamond Golf Resort Spa alanı analizi

SPA ALANI					
	Zemin	Duvar	Tavan	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Organik	Dikdörtgen kaplamalar	Organik	Dikdörtgen
	GÖRSEL ALGI	Vurgu	Süreklilik	Şekil-zemin	Süreklilik
	İŞİK	Yansıma	Doğal (açıklıklar)	Doğal, yapay (led)	-----
	RENK	Kahverengi	Beyaz, Kahverengi	Beyaz, kahverengi	Kahverengi
	DOKU	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey
	MALZEME	Seramik	Boya, seramik	Alçıpan, ahşap	Kompozit ahşap
İŞLEV	DONATI	Karşılama bankosu, oturma elemanları, masaj ve dinlenme yatakları, servis tezgahları, havuzlar.			
	ORGANİZASYON	Karşılama, kapalı havuz, masaj, hamam, sauna, cilt bakımı, dinlenme alanlarını barındırır.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Lobi, lobi bar, düşey sirkülasyon			
ANLAMI	FENOMENOLOJİ	Ahşap renginin yoğunlukta kullanımıyla "sakinlik" çağrıştırır.			
	REKREASYON	Dinlenme eylemi üzerinden, fiziksel faydalara yönelik kullanılır.			
	TİCARİ	Sunulan hizmet ve mekan tasarım özellikleri ile tercih edilme yönünden ticari katkısı bulunmaktadır.			

Kongre Alanı

Otelin rekreasyon bağlamında ana fonksiyonlarından biri de 2000 kişilik kongre alanıdır. Mekanlar işlevleri dolayısıyla otelde konaklama yapmayacak kişilerin de alanı kullanımına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle lobi alanından kongre alanına giriş birincil ilişkide çözülmüş, böylece yapıyı yalnızca toplantı amaçlı kullanan müşterilerin dolaşımı kısıtlanmış, sirkülasyon fazlalığından ve mekanlar içindeki gereksiz kalabalıktan kaçınılmıştır. (Tablo 6) Toplantı salonları iç mekanlarında da açık renk ve ahşap kullanımı dikkat çekmektedir. Ayrıca Cornelia renklerinden olan kırmızı toplantı salonlarında hem zemin renginde hem de oturma elemanlarının tekstil malzemelerinin renginde kendini göstermektedir. Bu da yapı genelinde mekanlar arasındaki bütünlük, süreklilik gibi algıları kuvvetlendirmektedir. Ortamdaki akustik dengeyi sağlamak adına zemin döşemesi, diğer mekanlardan farklı olarak halı ile kaplanmıştır. Yapay aydınlatma sarkıt elemanlar ve asma tavanlar arasındaki led sistemlerle sağlanmaktadır. Mekan tasarım özelliklerinin yanında bu tür alanlarda teknik donanımlar da önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır, buna bağlı olarak her salonda boyutlara uygun sunum ekranları ve ses sistemleri bulunmaktadır.

Tablo 6. Cornelia Diamond Golf Resort Spa kongre alanı analizi

KONGRE ALANI					
	Zemin	Duvar	Tavan	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Dikdörtgen, kare	Dikdörtgen kaplamalar	Dikdörtgen, kare	-----
	GÖRSEL ALGI	Süreklilik	Tekrar	Şekil-zemin, tekrar	-----
	İŞİK	-----	Yapay (led)	Yapay (sarkıt, led)	-----
	RENK	Kırmızı (desenli)	Kahverengi	Beyaz	-----
	DOKU	Mat, yumuşak	Mat, sert yüzey	Mat, sert yüzey	-----
	MALZEME	Halı	Kompozit ahşap	Alçıpan	-----
İŞLEV	DONATI	Sunum kürsüleri, oturma elemanları ve masalar, ses ve görüntü sistemleri.			
	ORGANİZASYON	Toplantı salonlarının hepsi ortak fuayeye açılır. Mekanlar gerektiğinde bölümlenebilmektedir.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Lobi, lobi bar, düşey sirkülasyon			
ANLAMI	FENOMENOLOJİ	Atmosfer içindeki koyu tonlar "ciddi" açık tonlar ise "ferah" kavramlarına vurgu yapmaktadır.			
	REKREASYON	Toplantı amaçlı kullanılan mekan hem mesleki hem de sosyal aktivitelere olanak sağlamaktadır.			
	TİCARİ	Mekan tasarımı kalabalık organizasyonlar, toplantılar için otel seçim kriterleri arasındadır.			

Golf Alanı

Fundalık saha içindeki yapay yükselti ve göller, hem golf deneyimi için hem de çevrenin kullanıcı üzerinde oluşturduğu görsel algı için önemli öğelerdir. (Tablo 7) Yeşil dokunun su öğeleri ile birlikte kullanımı, Zumphor'un bahsettiği doğal malzeme kullanımının insan üzerindeki etkisini kuvvetlendirir. Yapay çevrenin yapay malzemeler kullanılan çeşitlerine karşın golf sahaları insan eliyle oluşturulmuş bir doğal çevre durumundadır.

Tablo 7. Cornelia Diamond Golf Resort Spa golf alanı analizi

GOLF ALANI	Zemin		Sınırlayıcılar	Üst Örtü	Bölücüler
	ESTETİK	Biçim	Organik	Dikdörtgen	-----
	GÖRSEL ALGI	Süreklilik	Süreklilik		Süreklilik
	İŞİK	-----	-----	Doğal	-----
	RENK	Yeşil ve mavi tonları	Yeşil tonları	Mavi tonları	Yeşil tonları
	DOKU	Mat yumuşak doğal	Mat sert geçirgen yüzey	Yumuşak	Mat sert doğal
	MALZEME	Doğal çim	Tel örgü	-----	Ağaçlıklar ve göl alanları
İŞLEV	DONATI	Saha içerisinde belirli alanlarda konumlandırılmış servis ve oturma elemanları. Golf delik sistemleri.			
	ORGANİZASYON	Serbest. Alanları bölmek için göller ve ağaçlık alanlar oluşturulmuştur.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Golf binası			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Doğal mekan içinde bulunmak ve su etkisiyle "sakinlik" algısı oluşturmaktadır.			
	REKREASYON	Spor aktivitesi ile hem psikolojik ve sosyal hem de fiziksel katkı sağlamaktadır.			
	TİCARİ	Saha özelliklerinin elverişliliği ile otel seçim kriterleri arasındadır.			

Plaj Alanı

12 500 mt2 kum plaj ve 1 150 mt2 iskele alanına sahip olan deniz kullanımına yönelik rekreasyon alanıdır. (Tablo 8) Plaj gölgeleme elemanlarında beyaz renkli hareketli formlar kullanılırken, iskele alanında Cornelia renklerinden biri olan kırmızı ve geometrik formlar kullanılmıştır. Alanda izleme davranışı üzerinden dinlenme ve yüzmeye eyleminin yanı sıra çeşitli su sporları da yapılabilmektedir.

Tablo 8. Cornelia Diamond Golf Resort Spa plaj alanı analizi

PLAJ ALANI	Zemin		Sınırlayıcılar	Üst Örtü	Bölücüler
	ESTETİK	Biçim	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Organik, Dikdörtgen
	GÖRSEL ALGI	-----	Süreklilik	Süreklilik	-----
	İŞİK	-----	Doğal	Doğal	Doğal
	RENK	Kahverengi	Kahverengi	Beyaz / Kahverengi	Beyaz / Kahverengi
	DOKU	Mat sert / Yumuşak	Mat sert geçirgen	Sert	Sert
	MALZEME	Doğal ahşap / Kum	Metal, tekstil	Pvc / Ahşap	Ahşap
İŞLEV	DONATI	Şezlonglar, güneş kırıcılar ve çardaklar. İskele bar'da servis tezgahları ve depolamalar.			
	ORGANİZASYON	Plaj ve iskele alanı ana binaya bir yürüyüş yolu ile bağlanmıştır.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Havuz ve aqua park alanı			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Doğal mekan içinde bulunmak ve su etkisiyle "sakinlik" algısı oluşturmaktadır.			
	REKREASYON	Eğlenme ve dinlenme aktivitesi ile hem psikolojik ve sosyal hem de fiziksel katkı sağlamaktadır.			
	TİCARİ	Kumsal özelliklerinin elverişliliği ile otel seçim kriterleri arasındadır.			

Havuz Alanları

Tatil amaçlı konaklama yapılarında hem önemli bir rekreasyon öğesi hem de önemli bir tercih sebebi olan havuzlar, su'nun insan üzerindeki dinlendirici etkisini temel alır. Bunun yanında havuzlara birlikte kullanılan oyuncaklar ve farklı sporlarla su yalnızca bir dinlenme değil aynı zamanda bir eğlenme aracı haline de gelmektedir. (Tablo 9) Cornelia Diamond Golf Spa Resort ana bina kütesinin deniz manzarasına yönelen bölümünün çevresi süs havuzları ile çevrelenmiştir. Böylece havuz alanları yalnızca yüzme eylemi üzerinden değil, görsel bir öğe olarak da kullanılmıştır. Bu süs havuzlarından, kot farkı sebebiyle aşağıya akan sular yüzme havuzuna dolmakta, bu durum yapay bir şelale görünümüne sebep olmaktadır. Gece ışıklandırması ile de bu şelale görünümü görsel bir dinamizm oluşturmaktadır.

Tablo 9. Cornelia Diamond Golf Spa Resort havuz alanları analizi

HAVUZLAR					
	Zemin	Sınırlayıcılar	Üst Örtü	Bölücüler	
ESTETİK	BİÇİM	Organik	Organik	Kare	Organik
	GÖRSEL ALGI	-----	Süreklilik	Süreklilik	Vurgu
	İŞİK	Yansıma	Doğal	Doğal	Doğal, yapay
	RENK	Mavi, yeşil, krem	Yeşil	Beyaz	Beyaz
	DOKU	Mat sert	Mat sert doğal	Mat yumuşak	Mat sert
	MALZEME	Seramik	Ağaçlıklar	Şemsiyeler	Betonarme
İŞLEV	DONATI	Havuz oyuncakları, şezlong ve şemsiyeler.			
	ORGANİZASYON	Serbest. Alanlar havuzların biçim ve ölçülerine bağlı olarak bölünmektedir.			
	MEK. İLİŞKİLERİ	Birincil: Lobi, lobi bar, mağazalar, düşey sirkülasyon İkincil: Kongre ve Spa alanları			
ANLAM	FENOMENOLOJİ	Su öğeleri ve organik formlarla "dinamik" etki oluşturmaktadır.			
	REKREASYON	Spor aktivitesi ile hem psikolojik ve sosyal hem de fiziksel katkı sağlamaktadır.			
	TİCARİ	Havuzlar ve su oyunlarına elverişlilik ile otel seçim kriterleri arasındadır.			

Oluşturulan tablolarla görülmüştür ki; iç mekan rekreasyon alanları, Gestalt algı prensiplerine göre biçimsel özellikleri yönünden genel olarak organik formlara sahiptir. Organik formlar mekanın kendi sınırları ya da mekan içinde oluşturulan alanlarda kullanılabilir.

Işık faktörüyle ilgili; rekreasyon alanları hem iç hem de dış mekanlarda doğal ve yapay aydınlatmanın birlikte kullanıldığı alanlardır ve mekanların işlevsel özelliklerine göre ışık tercihi belirlenebilir, çeşidi ve şiddeti değiştirilebilir. Renkler iç mekanlarda genel olarak beyaz, krem ve kahverengi tonları olarak kullanılmıştır. İç mekan renkleri giriş alanından kongre ve spa alanına kadar aynı ve ya benzer tonlarda kullanılmış, böylece mekanlar arası bütünlük oluşturulmuştur. Dış mekanlarda ise doğal çevreden kaynaklı yeşil tonları ve su öğelerinden kaynaklı mavi tonları baskındır. Dokusal özellikler malzemenin kendi özellikleri olmakla birlikte yapının iç mekan rekreasyon alanları genelinde sert dokuların kullanıldığı görülmektedir. Seramik gibi sert dokulu malzemeler dayanıklılık açısından iç mekanlarda oldukça fazla kullanılmaktadır. Dış mekanlarda ise doku yine sert olmakla birlikte, malzemelerin doğal olması sebebiyle daha yumuşak bir etki oluşturmaktadır. Malzeme seçimi, iç mekanlarda yine renk ve doku özellikleri gibi genel olarak aynı ve ya benzer malzemelere yönelik uygulanmıştır. Dış mekanlarda malzeme seçimi eylemlerin donatı özelliklerine bağlı kalmıştır. Örneğin havuz alanlarında teknik ihtiyaçlar ve malzeme gereklilikleri ön plana çıkarken; golf alanında çevreye müdahale en az olacak şekilde çözümlenmiştir.

Donatı çeşitleri eylem gerekliliğine ve yoğunluğuna göre belirlenmiştir. Organizasyon ve mekansal ilişkiler birbirleriyle ilişkili eylemler açısından mesafe olarak yakın olarak konumlandırılmıştır.

Fenomenolojik açıdan rekreasyon alanları olan genel mekanlar “yer” olarak ele alınmıştır. “Yer”in belirlenmesinde iç mekanlarda mekan tasarım elemanları rol oynarken, dış mekanlarda sınırlar rol oynamaktadır. Kullanılan ışık, renk, doku ve malzeme özellikleri, mekanın yalnızca görsel olarak değil anlamsal olarak da bütünlük oluşturmasını, böylece yapının bütün olarak anlamlandırılmasını sağlamaktadır. Rekreasyonel anlamda bu alanlar yapı genelinde birçok farklı aktivitenin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle eğlenme ve dinlenme davranışı ile birlikte spor aktivitelerine yönelik işlev alanları hem kullanıcıya farklı alternatifler sunmakta hem de mekan tasarımı olarak bütünlük içinde bir arada bulunmaktadır. Ticari anlamda ele alındığında bu mekanların her biri tasarım özellikleri ile öncelikli olarak kullanıcının seçim kriterleri üzerinde etkilidir. Bunun yanında alanların kullanımı ve ekonomik getirileri kullanıcının konaklama yapısı yapmaması durumuna göre değişkenlik gösterebilmektedir.

SONUÇ

Mekan algısı tüm bu mekan bileşenleri ve özelliklerinin parça parça değil, Gestalt kuramında da bahsedildiği gibi bütüncül olarak algılanmasıdır. Kişi mekandaki herhangi bir elemanın biçimine, malzemesine, rengine ya da dokusuna dikkat etmeyebilir ancak mekanın bütüncül olarak içinde bulunduğunu, sınırlarını ve işlevlerini anlayabilir. Belirli kriterlere göre seçilmiş olan örnek konaklama yapısının analizinde, bu alanların mekan tasarımları, kendi içlerinde ve diğer mekanlarla bağlantısı ve mekan atmosferi ile ilgili kişiler üzerinde oluşturduğu mekan algısı üzerinden değerlendirilmiştir. Kullanıcıların mekan algısı aynı zamanda sosyo-kültürel ve psikolojik durumlarına da bağlı olmakla birlikte, bu çalışmada oluşturulan tablolarda ortaya çıkan formel verilere bağlı kalınmıştır.

Yapılan örnek analizi sonucunda görülmüştür ki, literatürde belirtilen mekansal öğeler, uygulama alanında da karşılık bulmakta ve iç mekanlar zeminler, duvarlar, tavanlar ve bölücülerle tanımlı alanlardan oluşurken, dış mekanlar zeminler, sınırlayıcılar, üst örtüler ve bölücülerle tanımlı alanlardan oluşmaktadır. Mekan algısının oluşturulmasında öncelikle bu elemanların nasıl biçimlendiği, ışık alma durumları, renkleri, dokuları ve malzemeleri önem kazanmaktadır. Ayrıca mekanın algılanmasında hem mekan içi organizasyon hem de diğer mekanlarla ilişkiler önemli faktörler olarak belirlenmektedir. İncelenen örnek konaklama yapısında, literatürde bahsedilen tüm bu faktörlerin uygulama alanında var oldukları son hallerinin belirlenmesi, çalışmanın sonucunu oluşturması açısından önemlidir. Bu nedenle rekreasyon alanları konaklama yapılarının inşa edilme sürecinde gerek mekan tasarımcıları gerek yatırım sahipleri gerek işletme yetkilileri tarafından oldukça önem taşımaktadır.

Oluşturulan tablolar hem kendi içlerinde oluşumlarının hem de yapı içinde konumlandırılışlarının belirlenmesi yönünden parçadan bütüne yöntemini içermektedir. Mekanların tabloda oluşturulan şekilde birçok farklı yönden ele alınması ve elde edilen verilere bağlı kalınarak yapı geneli hakkında bilgi edinilmesi, diğer konaklama yapılarının analizinde de kullanılabilir bir yöntem olmakla birlikte, farklı işlevlerdeki yapılar üzerinde de inceleme yapmak amaçlı kullanılabilir. Herhangi bir yapının analiz edilmesinde kullanılabilir olan bu yöntem; toplamda elde edilecek verilere göre bir yapının kendi içinde tutarlı olup olmadığı, mekanların birbirleriyle hem işlevsel hem biçimsel hem de anlamsal yönden bütünlük içerip içermediği; böylece tasarım kararlarının doğru olup olmadığı hakkında araştırmacılara bilgi sağlayabilir.

Mekan analizi konusunda ele alınabilecek birçok farklı yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlerden her biri kendi içlerinde tutarlı bilgiler içermekle birlikte bazı koşullarda karşıt görüşler de içerebilmektedir. Bu nedenle mekan analizi bir çok farklı yönden ele alınması gereken bir konudur. Sonuç olarak mekansal analiz, mekanın sınırlarını belirleyen elemanların fiziksel özellikleri ve bu özelliklerin ve mekanın işlevinin kişi üzerinde oluşturduğu duygusal karşılıklarla birlikte bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu analiz yöntemlerinden herhangi biri tek başına bir mekanı analiz etmeye yeterli değildir.

KAYNAKÇA

- Aslan, Fürüzan., Edanur Aslan., Ve Atilla Atik. (2015) "İç Mekanda Algı" İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi 5.11 (2015): 139-151.
- Genç, Musa., Gül, Atilla., Akten, Murat ., Küçük, Volkan. (2000). "Isparta Kent İnsanının Rekreatyone Davranış Biçimleri", Peyzaj Mimarlığı Kongresi, 255-263.
- Gür, Şengül Öymen. (1996). "Mekan Örgütlenmesi", Trabzon: Gür Yayıncılık.
- Hasol, Doğan. (1990). "Mimarlık Sözlüğü", İstanbul: Yem yayınları.
- Hasol, Doğan. (2014) <http://www.doganhasol.net/tasarim-ve-mimarlik.html>
https://www.corneliareort.com/TR/Cornelia-Diamond-Luks-Golf-Resort-Spa-Oteli-Belek-Antalya/?gclid=CjwKCAjw2rjcBRBuEiwAheKeL6F03NugnBC22EK4QRpf7RSSpcfOgn5opnWkdALaxZRMYYWa-H40o2hoCcNkQAvD_BwE
- Karakucuk, Suat. (1999). "Rekreatyon-Bos Zamanları Değerlendirme", Ankara: Bagirgan Yayımevi.
- Kılbaş, Şükran. (2001). "Rekreatyon-Boş Zamanı Değerlendirme", Adana: Anaca Yayınları.
- Olgaç, Özlem. (1997). "Sosyo-Kültürel Yapının Turizm Yapılarında Mekan Biçimlenmesine Etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pallasmaa, Juhani. (2005). "Tenin Gözleri: Mimarlık Ve Duyular", (Çeviren: A. Kılıç). İstanbul: Yem Yayınları.
- Tezcan, Mahmut. (1982). "Sosyolojik Açından Boş Zamanların Değerlendirilmesi", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Ünal, İrem. (2003). "Yerleşim Bölgeleri Kıyı Şeridinin Rekreatif Amaçlı Yakın Çevre Tasarımına Bir Yaklaşım", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ünlü, Feray.(2003). "Konaklama Yapılarının İç Mekan Biçimlenmesinde Kültürel Açından Tasarım-İletişim Ölçütlerine Bir Yaklaşım", Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zevi, Bruno. (2015). "Mimarlığı görebilmek" (Çeviren: A. Tümertekin). İstanbul: Daimon Yayınları.